

hij daar aan krachten voor nodig had, stond voorop - voor Nederland hield hij aanvankelijk niet genoeg over. Dat was een van de redenen, misschien wel de belangrijkste, waarom hij aarzelde, de consequentie te trekken uit zijn principieel besluit, de neutraliteit van ons land te schenden.

In de loop van november werd hem duidelijk, dat een doortocht door een deel van Limburg alléén in elk geval niet voldoende was. Op de 15de gaf het *Oberkommando des Heeres* instructie, twee aanvullende operaties voor te bereiden: de stoot tot aan de Grebbelinie (die al eerder op het program gestaan had) en een verovering van de noordelijke helft van Limburg, van heel Noord-Brabant en van Zeeland.¹ Het was de bedoeling dat, na het begin van de algemene aanval, die twee operaties pas op een apart bevel ingezet zouden worden², maar vijf dagen later, 20 november, bepaalde Hitler dat dat aparte bevel achterwege zou blijven³, '*Holland und Belgien junctim*', tekende de chef van de legerstaf, generaal Halder, lakoniek in zijn dagboek aan.⁴ De staf van de *Luftwaffe*, tuk op vliegvelden benoorden onze grote rivieren en derhalve '*nicht zufrieden mit halber Lösung*'⁵, had veel bezwaren tegen de beperking die toch nog bleef gelden; Hitler wilde op dat moment niet verder gaan.

De listige plannen tot de verovering van de bruggen bij Maastricht kregen ook in deze periode weer zijn persoonlijke aandacht. Een speciale eenheid van de *Abwehr*, het *Bataillon zur besonderen Verwendung 800*, ofwel het z.g. *Brandenburg-Bataillon* (het was aanvankelijk in Brandenburg, bij Berlijn, geoefend: vandaar de naam), moest zich vlak voor het begin van het algemene offensief in het bezit van die bruggen stellen: een riskante operatie; elk detail interesseerde Hitler in hoge mate. Op 18 november ontving hij in de *Reichskanzlei* de bevelhebber van het *Brandenburg-Bataillon*, *Hauptmann* Fleck, en diens adjutant, *Leutnant* Hocke; Hocke moest de overval op Maastricht leiden.⁶ Beide militairen wijdde Hitler persoonlijk in de geheimen van de operatie in die hij hun wilde toevertrouwen. Hocke raakte in extase en zei, na afloop van de bespreking kolonel Lahousen, hoofd van de sabotage-afdeling van de *Abwehr* opzoekend, '*dass seine Aktentasche Führerluft geatmet hätte!*'⁷

De snelle verovering van de bruggen bij Maastricht was, zoals wij eerder betoogden, vooral nodig om de Duitse troepen in staat te stellen, de ten westen van Maastricht liggende bruggen over het Belgische Albertkanaal

¹ Instructie, 15 nov. 1939, van de *Oberbefehlshaber des Heeres* aan het *Heeresgruppenkommando B* (Jacobsen: *Dokumente*, p. 55-56). ² *Heeresgruppe B*: '*Ergänzende Weisungen zur Aufmarschanweisung 'Gelb'*' (19 nov. 1939) (CDI, 1.0035-47). ³ Hitlers '*Weisung No. 8 für die Kriegführung*' (20 nov. 1939) (Jacobsen: *Dokumente*, p. 23-24).

⁴ F. Halder: *Tagebuch*, dl. II, p. 21 (20 nov. 1939). ⁵ A.v., p. 20 (15 nov. 1939).

⁶ Jacobsen: *Fall Gelb*, p. 158-59. ⁷ E. Lahousen, 28 sept. 1952.